

02-04-2024

UPA 2024/98

Naqqiut

Naqqiut 1.marts 2024-meersoq taarserpaa.

Naqqiummi pisortanut, namminersorlutik inuussutissarsiuteqartunut aammalu innuttaasunut kingunissat allangortinneqarput.

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Inatsisartut isummerfigisassaattut siunnersuut, Naalackersuisut peqquneqassasut naartunermi, erninermi meeravissartaarnermilu sulinggiffeqartarnek pillugu Inatsisartut inatsisaata nr. 5 19. november 2020-imeersut allangortinneqarnissaanik imaasillugu, angajoqqaatut sulinggiffeqarneq sapaatit akunnerinit 21-nit sapaatit akunnerinut 37-inut sivitsorneqassasoq aammalu angajoqqaat kiffaanngissuseqarlutik namminnek sulinggiffeqarnermik aaliangiisinnaassasut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Anna Wangenheim, Demokraatit)

Tungavilersuut

2019-imi Inatsisartut upernaakkut ataatsimiineranni UPA2019/53 siunnersuut isummerfigivaat, Demokraatit ilaasortaataannit Randi Vestergaard Evaldsen-imit siunnersuutigineqartoq. Siunnersuutip akuersissutigineqarneratigut periarfissaalerpoq, arnaq naartusoq erninissami sioqqullugu sapaatit akunnerinik sisamanik, atasumik sulinggiffeqarsinnaatitaaneranut. Taassuma sioqqullugu inatsit taamatutaaq allangortinneqassasoq kissaatigineqarsimavoq, tamaalilluni ilaqtariingortussanut iluaqtaasussamik.

Taamaattumik Demokraatit anersaava nangillugu, kissaatigaarput erninermut atatillugu sulinggiffeqartarnerup ilaqtariinnut meerartalinnut suli pitsaanerulernissaa. Danmarkimut Islandimullu sanilliukkutta, sulinggiffeqartarnek maani sivikinnerujussuuvoq. Danmarkimi angajoqqaat sapaatit akunnerini 52-ini sulinggiffeqarsinnaatitaapput¹. Islandimi angajoqqaat taamatutaaq sapaatit akunnerini 52-ini sulinggiffeqarsinnaatitaapput². Sulinggiffeqarsinnaatitaanerup sivitsorneratigut ilaqtariinnut suliffeqarnermullu pilerinarsaaqataalluta unammillersinnaalissaagut.

Ullumikkut imaappoq, naartunermi, erninermi meeravissartaarnermilu sulinggiffeqarneq ullormusiaqarnerlu pillugit inatsisit qulakkeerlugu, angajoqqaat ataatsimut angajoqqaatut sulinggiffeqarsinnaatitaasut sapaatit akunnerini 21-ni. Taakku isigineqassapput sapaatit akunnerini 15-ini erninermut atasumik sulinggiffeqarnermut atasumik, imaamat, angjoqqaanngorlaat katillugit ernereernerup kingorna sapaatip akunnerani 36-ini inoorlaajutertik angerlarsimaqatigisinnaallugu.

Kissaatigaara, pisinnaatitaaffiussasoq inoorlaaq inuuneraniit ukioq ataaseq angerlarsimaqatigisinnaalernissaa, taamaalilluni angajoqqaat sulinggiffeqartarnerat maannakkut sapaatit

¹ <https://www.norden.org/da/info-norden/danske-barselsdagpenge>

² <https://www.norden.org/da/info-norden/udbetalinger-i-forbindelse-med-barselorlov-i-island>

akunnerini 21-iniit sapaatit akunnerinut 37-inut sivitsorneqassasoq, taassumalu kingunerissagaa, angajoqqaat ataatsimut meerartik ukioq ataaseq angerlarsimaqatigisinnaalissagaat.

Kalaallit Nunaanni ilaqutariit meerartallit unammilligassaqaareerput ulluunerani paaqqinniffinnut aammalu atuariit pitsaassusaat naatsorsuutaallu eqqarsaatigalugit. Oqaluttuarisaanermi Kalaallit Nunaat sukkaosorsuarmik pisortat inissiisarfianik pilersuisoqarpoq, maannakkumut meeqqamut mikisuusumut pitsaasuunersoq pitsaasuunnginnorsorluunniit ilisimatuussutsikkut misissorneqarsimanani. Angajoqqaatulli tamatta nalunngilarput misigissuseq, nuannernanilu toqqissisimananngilluinnartoq meeraq imminut ikiorsissaanngitsoq pisariaqartitseqisorlu ilisarismannngisanut tunniutissallugu.

Imaappoq, meeraarpassuit, siusippallaamik ulluunerani paaqqinnittarfinni aallartittartut, tamannalu sulisut ilinniarsimasut akornanni isumakuluutigineqarluni³. Misissuinerillu takutillugu, paaqqinnittarfinni perorsaanermik ilinniarsimasunik amigaateqarneq⁴, annertuumik atugarloraataarnissamut peqquataasinnaasoq piffissami, meeqqap arfinilinnik quligiluallu akornanni qaammatillip misigisai ineriartorneranut sunniisartut qimanneqarnissamik annilaanngateqartarmata⁵. Allatut oqaatigalugu, isumakulunnissamut pissutissaqarpoq uagullu politikikkut isummertariaqarpugut meeqqat ilaqutariillu mikisunik meerartallit illersornissaannik siunertaqartunik. Taamatuttaaq pingaartuuvoq sulisut pingaaruteqaqisut nunatsinni amerlanngeqisut, oqilisaaffiginissaat. Meeqqat meeraaqqerivinni aallartinnissaat kinguartinneratigut meeqqanut ikinnerusunut sulisut amerlanerit atorineqarsinnaalissapput, sulisullu piginnaasaminnik qaffassaanissaannik pikkorissarnissaannillu periarfissillugit.

Ilaqutariinnermi ingerlariaaseq pitsaanerusoq eqqarsaatigalugu aammalu nunatsinni meeqqiornissaq kajungernerulerersinniarlugu, siunissamilu sulisoqarniarnerup annertusinissaa anguniarlugu, ilaqutariittut sulinggiffeqarnerup sivitsornissaannik siunnersuuteqarpunga. Taamatuttaaq Demokraatinit kissaatigaarput meeraq inunngortoq ukioq siulleq toqqissisimanarnerpaamik tunngavissinneqarnissaa, ineriartorneranut pingaaruteqarnerpaajummat.

Maani nunatsinni meeqqiorneq ernumanartumik appasippoq. Avataaniit sulisussanik tikisitsiortungaatsiarpugut. Taamaattumik pissutissaqarpoq nunatta siunissami ataannarnissaanut tunngaviusup apeqqusernissaanut.

Neriuppunga maani Inatsisartuni partiinit aammalu Naalakkersuisunit siunnersuutiga annertuumik taparserneqassasoq.

Pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai

Aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassaasa nalorninarpoq, ilaatigut ilisimaneqanngimmat qanoq amerlatigisut periarfissaq una nutaaq atorniarneraat, aammalu qanoq annertutigisumik aningaasarsiatigut annaasaqaataasussaangitsumik periarfissamik atuisoqarniarnersoq. Naalakkersuisut § 37-kkut apeqquteqarnikkut imm. 024-2024 akissuteqarput maannamut erninermut atatillugu sulinggiffeqarnermi periarfissaareersunut assingusumik atuisoqassappat, naatsorsuutigineqarsinnaasoq aningaasaqarnikkut

³ <https://bupl.dk/boern-unge/nyheder/paedagogmangel-bekymrer-flere-foraeldre-overvejer-droppe-daginstitutioner>

⁴ <https://bupl.dk/boern-unge/nyheder/paedagogmangel-bekymrer-flere-foraeldre-overvejer-droppe-daginstitutioner>

⁵ <https://bornsvikar.dk/smaaboern/barnets-udvikling/boerns-udvikling/#6-9-maaneder>

missingiussassat 11,9 mio.kr.-mik naleqassasoq⁶.

Namminersorlutik inuussutissarsiuteqartunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai

Aningaasatigut allaffissornikkut kingunerisinnaasaai aammattaaq uani namminersortunut nalorninarpoq. Naatsorsuutigineqarsinnaavorli sulisussanik taartaasartussanik atuineq annertusinissaa, sulisut ataavartumik atorfillit erninermi atatillugu sulinggiffeqartarnerat sivitsorneqassappat.

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai

Angajoqqaat periarfissaqalissapput sapaatip akunnerinik 16-nik sivilisunerusumik sulinggiffeqarsinnaatitaalernissaat, tamannalu piumasaqaataanani periarfissaasooq maannamut inatsisit malittarisassat aallaavigalugit.

⁶ Akissut §37-apeqqut 024-2024